

VENDIM

PËR SHPALLJEN E AMENDAMENTEVE IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII dhe XVIII TË KUSHTETUTËS SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

Shpallen amendamentet IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII dhe XVIII të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë të cilat i miratoi Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, në seancën e mbajtur më 16 nëntor 2001.

KUVENDI I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

Numër 07-3795/1

16 nëntor 2001

Shkup

KRYETAR

I KUVENDIT TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË,

Stojan Andov

AMENDAMENTET IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII dhe XVIII të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë

Këto amendamente janë pjesë përbërëse të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë dhe hyjnë në fuqi me ditën e shpalljes së tyre.

AMENDAMENTI IV

1. Qytetarët e Republikës së Maqedonisë, populli maqedonas, si dhe qytetarët të cilët jetojnë brenda kufijve të saj të cilët janë pjesë e popullit shqiptar, popullit turk, popullit vllleh, popullit serb, popullit rom, popullit boshnjak e të tjerë, duke e marrë përsipër përgjegjësinë për të tashmen dhe të ardhmen e atdheut të tyre, të vetëdijshëm dhe mirënjohës ndaj paraardhësve të tyre për viktimat dhe përkushtimin e përpjekjeve të tyre dhe luftës për krijimin e shtetit të pavarur dhe sovran të Maqedonisë, dhe përgjegjës para gjeneratave të ardhshme për ruajtjen dhe zhvillimin e të gjithë asaj që është e vlefshme nga trashëgimia e pasur kulturore dhe bashkëjetesa në Maqedoni, të barabartë në të drejtat dhe obligimet e tyre për të mirën e përbashkët – Republikës së Maqedonisë - në përputhje me traditën e Republikës së Krushevës dhe vendimet e KAÇKM-së dhe të Referendumit të 8 shtatorit të vitit 1991, vendosën ta konstituojnë Republikën e Maqedonisë si shtet të pavarur, sovran, me qëllim që të vendoset dhe forcohet sundimi i së drejtës, që të garantohen të drejtat e njeriut dhe liritë qytetare, të sigurohet paqja dhe bashkëjetesa, drejtësia sociale, mirëqenia ekonomike dhe përparimi i jetës individuale dhe të përbashkët, nëpërmjet përfaqësuesve të tyre në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë, të zgjedhur në zgjedhjet e lira dhe demokratike, e nxjerrin këtë

2. Me pikën 1 të këtij Amendamenti, zëvendësohet Preambula e Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

A M E N D A M E N T I V

1. Në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në marrëdhëniet e saj ndërkombëtare, gjuhë zyrtare është gjuha maqedonase dhe alfabeti i saj cirilik.

Gjuhë tjetër që e flasin së paku 20% e qytetarëve, gjithashtu, është gjuhë zyrtare dhe alfabeti i saj, siç është përcaktuar me këtë nen.

Dokumentet personale të qytetarëve, të cilët flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, lëshohen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj, si dhe në atë gjuhë dhe alfabetin e saj në përputhje me ligjin.

Cilido qytetar i cili jeton në njësitë e vetadministrimit lokal, në të cilën së paku 20% e qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase, në komunikim me njësitë rajonale të ministrive, mund ta përdorë cilëndo nga gjuhët zyrtare dhe alfabetin e saj. Njësitë rajonale kompetente për ato njësi të vetadministrimit lokal, përgjigjen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e

saj cirilik, si dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin të cilin e përdor qytetari. Çdo qytetar në komunikim me ministrinë, mund ta përdorë njërin nga gjuhët zyrtare dhe alfabetin e saj, ndërsa ministrinë përgjigjen në gjuhën maqedonase dhe alfabetin e saj cirilik, si dhe në gjuhën zyrtare dhe alfabetin të cilin e përdor qytetari.

Në organet e pushtetit shtetëror në Republikën e Maqedonisë, gjuha zyrtare e ndryshme nga gjuha maqedonase, mund të përdoret në përputhje me ligjin.

Në njësitë e vetadministrimit lokal gjuha dhe alfabeti që e përdorin së paku 20% e qytetarëve është gjuhë zyrtare, krahas gjuhës maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik. Për përdorimin e gjuhëve dhe alfabeteve, në të cilat flasin së paku 20% e qytetarëve në njësitë e vetadministrimit lokal, vendosin organet e njësive të vetadministrimit lokal.

2. Me këtë amendament zëvendësohet neni 7 i Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

A M E N D A M E N T I VI

1. Përfaqësimi adekuat dhe i drejtë i qytetarëve, të cilët u takojnë të gjitha bashkësive, në organet e pushtetit shtetërorë dhe institucionet e tjera publike në të gjitha nivelet.

2. Me pikën 1 të këtij amendamenti, plotësohet alinea 2 e nenit 8 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

A M E N D A M E N T I VII

1. Kisha Ortodokse Maqedonase, si dhe Bashkësia Fetare Islame në Maqedoni, Kisha Katolike, Kisha Evangjeliste-Methodiste, Bashkësia Hebraike dhe bashkësitë e tjera fetare dhe grupet religjioze, janë të ndara nga shteti dhe janë të barabarta para ligjit.

2. Kisha Ortodokse Maqedonase, si dhe Bashkësia Fetare Islame në Maqedoni, Kisha Katolike, Kisha Evangjeliste-Methodiste, Bashkësia Hebraike dhe bashkësitë e tjera fetare dhe grupet religjioze, janë të lira në themelimin e shkollave fetare dhe enteve bamirëse dhe sociale në procedurë të parashikuar me ligj.

3. Me pikën 1 të këtij amendamenti zëvendësohet paragrafi 3 i nenit 19, ndërsa pika 2 zëvendësohet me paragrafin 4 të nenit 19 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

A M E N D A M E N T I VIII

1. Pjesëtarët e bashkësive kanë të drejtë lirisht ta shprehin, kultivojnë dhe zhvillojnë identitetin dhe veçoritë e bashkësive të tyre dhe t'i përdorin simbolet e bashkësisë së tyre.

Republika ua garanton të gjitha bashkësive mbrojtjen e identitetit etnik, kulturor, gjuhësor dhe fetar. Pjesëtarët e bashkësive kanë të drejtë të themelojnë institucione kulturore, artistike, arsimore, si dhe shoqata shkencore dhe shoqata të tjera me qëllim të shprehjes, kultivimit dhe zhvillimit të identitetit të tyre.

Pjesëtarët e bashkësive kanë të drejtë të ndjekin mësimin në gjuhën e tyre në arsimin fillor dhe të mesëm, në mënyrë të përcaktuar me ligj. Në shkollat në të cilat arsimimi zhvillohet në gjuhë tjetër, mësohet edhe gjuha maqedonase.

2. Me këtë amendament zëvendësohet neni 48 i Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë.

A M E N D A M E N T I IX

1. Republika e garanton mbrojtjen, përparimin dhe pasurimin e thesarit historik dhe artistik të Maqedonisë dhe të të gjitha bashkësive në Maqedoni, si dhe të mirave që e përbëjnë atë, pa marrë parasysh regjimin e tyre juridik.

2. Me pikën 1 të këtij amendamenti zëvendësohet paragrafi 2 i nenit 56 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI X

1. Kuvendi mund të vendosë nëse në seancë merr pjesë shumica e numrit të përgjithshëm të deputetëve. Kuvendi vendos me shumicën e votave të deputetëve të pranishëm dhe së paku me një të tretën e numrit të përgjithshëm të deputetëve, nëse me Kushtetutë nuk është parashikuar shumicë e veçantë.

2. Për ligjet të cilët drejtpërsëdrejti kanë të bëjnë me kulturën, përdorimin e gjuhëve, arsimin, dokumentet personale dhe përdorimin e simboleve, Kuvendi vendos me shumicën e votave të deputetëve të pranishëm, me ç'rast medoemos duhet të ketë shumicë të votave nga deputetët e pranishëm të cilët u takojnë bashkësive që nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë. Kontestin në lidhje me zbatimin e kësaj dispozite e zgjidh Komiteti për Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive.

3. Me këtë amendament zëvendësohet neni 69 i Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XI

1. Kuvendi e zgjedh Avokatin e Popullit me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve, me ç'rast duhet të ketë shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve të cilët u takojnë bashkësive që nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë.

2. Avokati i Popullit i mbron të drejtat kushtetuese dhe ligjore të qytetarëve të cilat u janë cenuar nga organet e administratës shtetërore dhe nga organet e organizatat e tjera të cilat kanë autorizime publike. Avokati i Popullit i përkushton vëmendje të veçantë mbrojtjes së parimeve të mosdiskriminimit, të përfaqësimit adekuat dhe të drejtë të pjesëtarëve të bashkësive në organet e pushtetit shtetëror, organet e njësisive të vetadministrimit lokal dhe në institucionet dhe shërbimet publike.

3. Me pikën 1 të këtij amendamenti zëvendësohet paragrafi 1 i nenit 77, ndërsa me pikën 2 plotësohet paragrafi 2 i nenit 77 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XII

1. Kuvendi themelon Komitetin për Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive.

Komitetin e përbëjnë 19 anëtarë prej të cilëve nga shtatë anëtarë nga radhët e deputetëve maqedonas dhe shqiptarë të Kuvendit dhe nga një anëtarë nga radhët e deputetëve turq, vllleh, romë, serbë dhe boshnjakë. Në qoftë se ndonjëra nga bashkësitë nuk ka deputet, Avokati i Popullit, pas konsultimeve me përfaqësues relevantë të atyre bashkësive, do t'i propozojë anëtarët e tjerë të Komitetit.

Kuvendi i zgjedh anëtarët e Komitetit.

Komiteti shqyrton çështje nga marrëdhëniet ndërmjet bashkësive në Republikë dhe jep mendime dhe propozime për zgjidhjen e tyre.

Kuvendi është i detyruar t'i shqyrtojë mendimet dhe propozimet e Komitetit dhe të merr vendime lidhur me to.

Në rast të kontestit lidhur me zbatimin e procedurës për votim në Kuvend, të përcaktuar me nenin 69 paragrafin 2, Komiteti vendos me shumicën e votave të anëtarëve, për atë se a do të zbatohet procedura.

2. Me pikën 1 të këtij amendamenti zëvendësohet neni 78 i Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë dhe shlyhet alineja 7 e nenit 84 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XIII

1. Gjatë emërimit të tre anëtarëve, Presidenti do të sigurojë që përbërja e Këshillit, si tërësi, në mënyrë përkatëse ta pasqyrojë përbërjen e popullatës në Republikën e Maqedonisë.
2. Me pikën 1 të këtij amendamenti plotësohet paragrafi 2 i nenit 86 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XIV

1. Tre prej anëtarëve zgjidhen me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i deputetëve, me ç'rast medoemos duhet të ketë shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve të cilët u takojnë bashkësive të cilat nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë.
2. Me këtë amendament plotësohet paragrafi 2 i nenit 104 të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë.

AMENDAMENTI XV

1. Kuvendi i zgjedh gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese. Kuvendi zgjedh gjashtë gjyqtarë të Gjykatës Kushtetuese me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve. Kuvendi zgjedh tre gjyqtarë me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve, me ç'rast medoemos duhet të ketë shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve të cilët u takojnë bashkësive të cilat nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë. Mandati i gjyqtarëve zgjat nëntë vjet, pa të drejtë rizgjedhjeje.
2. Me këtë amendament zëvendësohet paragrafi 2 i nenit 109 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XVI

1. Vetadministrimi lokal rregullohet me ligj i cili nxirret me shumicë prej dy të tretave të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve, me ç'rast medoemos duhet të ketë shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve të cilët u takojnë bashkësive të cilat nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë. Ligjet për financimin lokal, zgjedhjet lokale, kufijtë komunalë dhe për Qytetin e Shkupit, nxirren me shumicën e votave nga deputetët e pranishëm, me ç'rast medoemos duhet të ketë shumicë të votave nga deputetët e pranishëm të cilët u takojnë bashkësive që nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë.
2. Me këtë amendament zëvendësohet paragrafi 5 i nenit 114 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XVII

1. Në njësitë e vetadministrimit lokal qytetarët në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe nëpërmjet përfaqësuesve marrin pjesë në vendimmarrje për çështje me rëndësi lokale, e veçanërisht në fushat e shërbimeve publike, urbanizmit dhe planifikimit rural, mbrojtjes së mjedisit jetësor, zhvillimit ekonomik lokal, financimit lokal, veprimtarive komunale, kulturës, sportit, mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve, arsimit, mbrojtjes shëndetësore dhe në fusha të tjera të përcaktuara me ligj.
2. Në Qytetin e Shkupit qytetarët në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe nëpërmjet përfaqësuesve marrin pjesë në vendimmarrje për çështje me rëndësi për Qytetin e Shkupit, e veçanërisht në fushat e

shërbimeve publike, urbanizmit dhe planifikimit rural, mbrojtjes së mjedisit jetësor, zhvillimit ekonomik lokal, financimit lokal, veprimtarive komunale, kulturës, sportit, mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve, arsimit, mbrojtjes shëndetësore dhe në fusha të tjera të përcaktuara me ligj.

3. Me pikën 1 të këtij amendamenti zëvendësohet paragrafi 1 i nenit 115 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë, ndërsa me pikën 2 zëvendësohet paragrafi 2 i nenit 117 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.

AMENDAMENTI XVIII

1. Për vendimin mbi ndryshimin e Preambulës, neneve të vetadministrimit lokal, nenit 131, cilësdo dispozitë që ka të bëjë me të drejtat e pjesëtarëve të bashkësive, përfshirë veçanërisht nenet 7, 8, 9, 19, 48, 56, 69, 77, 78, 86, 104 dhe 109, si dhe për vendimin për shtimin e çfarëdo dispozite të re, që ka të bëjë me përmbajtjen e atyre dispozitave dhe neneve, do të jetë e nevojshme shumicë prej dy të tretave të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve, me ç'rast medoemos duhet të ketë shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i deputetëve të cilët u takojnë bashkësive të cilat nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë.

2. Me këtë Amendament shtohet paragrafi i ri 4 të nenit 131 të Kushtetutës së Republikës të Maqedonisë.